

STORTINGET

Representantforslag 135 S

(2019–2020)

fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Kari Elisabeth Kaski, Lars Haltbrekken, Mona Fagerås, Solfrid Lerbrekk og Katrine Boel Gregussen

Dokument 8:135 S (2019–2020)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Kari Elisabeth Kaski, Lars Haltbrekken, Mona Fagerås, Solfrid Lerbrekk og Katrine Boel Gregussen om en norsk offentlig utredning om seksuell trakassering

Til Stortinget

Bakgrunn

Metoo har vært en revolusjon. Et etterlenget flomlys har falt over maktmisbruk som har hindret kvinners frihet og muligheter i arbeidslivet, utdanning, kulturlivet og i politikken. Normer og holdninger har endret seg.

Når metoo-bevegelsen en gang for alle har slått fast at seksuell trakassering er et samfunnsproblem, så må det også møtes med tiltak på samfunnsnivå. Likevel har den politiske handlingen mot seksuell trakassering i stor grad uteblitt.

Et hinder for den videre politiske kampen mot seksuell trakassering er manglende systematisk kunnskap og forskning. Kartlegginger viser at kunnskapsgrunnlaget om seksuell trakassering i Norge er magert. Det er behov for både mer kunnskap og anbefalinger om hva som kan gjøres for å bekjempe seksuell trakassering. Dette gjelder for eksempel hvordan HMS-arbeidet bør forebygges seksuell trakassering på arbeidsplassene, hvordan gjøre det enklere å varsle, og hvordan midlertidighet og svakt sikkerhetsnett kan gjøre de som rammes, sårbare.

I 2019 hadde den store likestillingsutredningen fra Skjeie-utvalget tiårsjubileum. Skjeie-utvalget ga oss

kunnskapen og redskapene vi trengte i politikken for å føre likestillingskampen videre med fornyet styrke. Nå er det på tide å løfte den systematiske innsatsen mot seksuell trakassering på samme måte. Skjeie-utvalget konkluderte slik i 2012:

«17.3.4.1 Omfangsundersøkelser: Seksuell trakassering og voldtekt

Utvalget har i utredningen påpekt store mangler ved kunnskapsgrunnlaget om vold og trakassering. Det mangler nasjonale omfangsundersøkelser både når det gjelder seksuell trakassering blant barn og unge, og når det gjelder omfang av voldtekt. Det vil si at vi mangler grunnleggende kunnskap om utsatthet på avgjørende viktige sårbarhetsfelt hva gjelder barn og unge mennesker. Dette er forhold som også er påpekt av FNs kvinne-diskrimineringskomité. Det mangler kunnskap om forholdet mellom faktisk forekomst av trakassering og overgrep, og de saker som når rettsapparat og hjelpeapparat. Dette er i seg selv et problem for politikkutvikling på feltet.»

Siden den gang har metoo-bevegelsen forandret mye. Man vet en del om seksuell trakassering, som at det handler om maktulikhet og utnyttning. Man vet hvor hardt det rammer. Men det trengs en grundig kartlegging av hvor mye seksuell trakassering som foregår, og hvordan og hvorfor det skjer, i alle deler av samfunnet. Hva er likhetene og ulikhetene i forskjellige yrker, på skolene og i organisasjonslivet? Fungerer seksuell trakassering ulikt i ulike deler av samfunnet? Hvordan kan seksuell trakassering møtes mest effektivt? Derfor bør det gjennomføres en norsk offentlig utredning om seksuell trakassering i alle samfunnsområder og sektorer.

Et slikt kunnskapsgrunnlag og anbefalinger til tiltak vil gjøre oss bedre i stand til å bekjempe seksuell trakassering i hele samfunnet. Likestillingskampen opp gjennom historien har vist at samfunnet både trenger

kvinnebevegelsens krav, utålmodige politikere og også kunnskapen om hvordan man kan gå fram.

Om utvalget

Skjeie-utvalget, som leverte sine utredninger i 2011 og 2012 (NOU 2011:18 Struktur for likestilling, NOU 2012:15 Politikk for likestilling), bør være modellen for en NOU om seksuell trakassering. Det er behov for å vite hva som gjør seksuell trakassering mulig, og hvilke forståelser av kjønn og maskulinitet som ligger bak slike overtramp. Hva er det med kulturen, med holdningene og med strukturene i samfunnet som ligger bak? Man må særlig få vite hvordan ulikhet i makt og manglende likestilling gjør seksuell trakassering mulig på forskjellige måter i forskjeller deler av samfunnet. Forslagsstillerne mener det følgende er særlig viktig for utvalgets mandat og sammensetning:

- Utvalget bør ha bred variasjon i nedslagsfelt som kulturlivet, akademien, helse, osv., og se særlig på maktperspektivet på tvers av ulike felt.
- Utvalget bør være forskersammensatt, med representanter fra partene i arbeidslivet.

- Utvalget bør som en del av sitt arbeid innhente både eksisterende forskning og bestille ny relevant forskning for utredningen.
- Utvalget bør foreslå både konkrete, feltspesifikke anbefalinger til tiltak, samt større overordnede tiltak.

Utvalget bør få en sekretariatsfunksjon uavhengig av departementene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg for å få kunnskap og innhente ny forskning om seksuell trakassering i Norge og gi anbefalinger om tiltak mot dette, i alle samfunnsområder og sektorer, med et gjennomgående maktperspektiv. Utvalget bør være sammensatt av forskere og representanter fra partene i arbeidslivet.

17. juni 2020

Freddy André Øvstegård

Kari Elisabeth Kaski

Lars Haltbrekken

Mona Fagerås

Solfrid Lerbrekk

Katrine Boel Gregussen

